

محراب

افهوقي ، اجتماعي ، فلسفي ، تاريخي ، ادبي مجموعه در
شيعديك آيده بر نشر اولنور

متممات

مکتبلممزه دائر محمد امين
چين ماصالى « پيه رلوتى نك دختر سماندن ملهم » قديره حسين
چوبان قيزى سميه رفاعى
انسان وصو « وحدته بر مثال » درقنور ضيا كنعانه
معانى قرآن « قرآن ترجمه سى حقنده مناقشه وازميرلى اسماعيل حقى بكدن استيضاح » يوسف ضيا
تاريخ حكمتده مذهب عشق طاهر عربى
آناطولى كتابياتى م . شرف
شيخ بدرالدين « بو نام ايله انتشار ايدن اثر عالمى حقنده انتقاد » . . . يوسف ضيا
فلانديايه بر نظر عمر قزاد
چاتى آلتنده بر فيلسوف عبدالحق هادى

سنه : ۲

چهارشنبه

صا: ۲۸

۱ نيسان ۱۳۴۱

شیخ بدرالدین

مؤلفی: دارالفنون مدرسین
«سیاوه قاضی اوغلی شیخ بدرالدین» دائر
شرف الدین افندی
اخیراً انتشار ایدن اثر علمی حقنده انتقاد

صوک کونلرک حادثات علمیسی ایچنده بر اثر نظر دقتی جلب ایتیمکده در . بزده قیمتی اثرلر علی اکثر ترجمه صورتیه وجوده کلدکلی ایچون تدقیق محصولی اولانلر حرکت فکریه بی تعقیب ایدر ذوات آراسنده بیوک برعلاقه اویاندرلر . بوکی اثرلر ، عام سوکیسنگ موجودتی نسبتنده آلدن آله ، آغزین آغزیه تنقید ، تقدیر ، مؤاخذه ویا مناقشه مظهریتته قائل اولورلر . بوراده موضوع بحث ایتیمک ایستدیکم اثر ، چوق کیمسه لری بو صورتیه و شایان حیرت بر درجهده علاقهدار ایتیمش اولان بر اثر در .

اثرک مؤلفی ، قدرت علمی و قلمیسی طامش بر ذاتدر : دارالفنون علم کلام تاریخی مدرسی شرف الدین افندی .

موضوعده مهم و قیمتداردر : عثمانی تاریخی ایله ، انقلاب و اختلال تاریخیلریله بالخاصه فلسفه و تصوف تا تخیلیله اساسلی صورتده مربوط و هر نقطه نظر دن آیری براهمتی حائز اولان «شیخ بدرالدین سیاوی» . . . بونی مؤلفک تدقیق نتیجه سی اولارق قبول ایتدیکی تعبیر ایله سویلیلم : «سیاوه قاضی اوغلی شیخ بدرالدین» .

شرف الدین افندی نوثری براییکی آی اول مخرابدم ایکی ، اوچ مقاله حالنده نشر ایتمشدی او زمان بوتم ایچون قمتلی رتصادف ایدی . چونکه اوصیرالرده «شیخ مقتول» شهاب الدین سهروردی (بک حیاتی و فلسفه سی حقنده نشر ایتدیکم یازیلر هنوز ختامه ایرمشدی . اوغریب و غریب اولدینی قدر شایان دقت اولان فیلسوفک فکرلرینی افولندن ایکیوزاللی سنه صوکر شیخ بدرالدین تعقیب ایتیمش و بر درجهده قدر تطبیقه قالمشدی . بو اعتبار ایله بن شیخ بدرالدین حقنده یازیلان یازیلری صبر سر لقله او قومشدم . فقط اعتراف ایدرم که اوزمان مقاله حالنده یازیلان یازیلرده کافی درجهده حرارت بولامامشدم . چونکه انتظار ایتدیکم شیئی ، بدرالدینک سلسله افکارینی تحلیل ایتیمک اولماسه بیله هیچ اولمازسه سهروردی حقنده اولدینی کی بدرالدینک اولاحیاتی مسلك علمی و تصوفیسنه مؤثر اولان نقطه لری کوسترمک شرطیه ممکن اولدینی قدر خطوط عمومیسیله چیزمک و صوکر منظومه افکارینی مختلف آثاریدن التقاط ایدمک شیخک روحی جبهه سی ، ایشته بودر ، شیخ بویله دوشونمش

بو غایه بی تعقیب ایتیش و علمده بو حرکتی وجوده کتیرمش ، فلسفه و یا تصوفده شومسلکی تعقیب و یا احداث ایتشدر دییه کوسترمک ایدی .

حالبوکه اثری او قودیم زمان مع الاسف داها شیخک حیاتی بیتمه دن ، فکرلری و مسلکی لازمادن کرامات و واقعاتی یازلیدیغی بوندن صوکرده دوغروندن دوغری به وحدت وجوده کچیلدیکنی کوردیم . صیرا حقیقده کی انتظامه باقنجه اوده قاریشیق کوروندی چونکه اثرده بدرالدین اولاتکه شیخی اولیور ، صوکره طریقت سلسله سی ذکر ایدیلیور صوکره طرز سلوک و تسلیکی یازیلیور . همده بدرالدین ایچون تکه شیخی دنیلدیکی زمان بن بو یازیلرده صورت مخصوصده برتکه شیخی آردم ، بالخاصه بوراده بدرالدین کی بر داعی ، اورته لئی ولوله به ویرن بر آفت تکه شیخی در . بومهم سرلوحه آلتنده بولدیغی معلومات ایسه قاهرده شیخک وفاتی اوزرینه آلتی آی قدر او مقامده قالدیغی در .

بونلر بی پلک ممنون ایتمه مشدی . عکسی کی بوکا بعض شیر داها انضمام ایدیوردی مثلاً بعض ترجمه لرده شرف الدین افندی بی پلک معند و بعض لرنده بالعکس مسامحه کار بولمشدیم . کرچه بو ایکی ضد طرز ، یرینه کوره مقبوله کچر . فقط بنم نظریه چاربان یرده بونلر آبی بر تصادفه مظهر اولما مشلردی . نتکیم کتابک ۲۲ نجی صحیفه سنده ایکی پارچه ترجمه بو نوعدندر . بونلری بوراده کوره بیلیرز . شرف الدین افندی بونلرک اصلارینجی ده نوط اولارق صحیفه نک آلتنده کوستریور . برنجی عبارده شودر : « فشا هدت الوجود کله هو الله تعالی فصاح تعالی علی لسانی قائلاً یا الله فکان العالم کله هو ولسانی لسانه فتکلم به بیا الله » بونی شرف الدین افندی بویله ترجمه ایتیش : « وجودک تمامنی یالکز (الله) کوردیم ؛ لسانله الله ؛ (یا الله ! . . .) دییه صیحه ایتدی عالمک جمله سی او ؛ ولسانمده آنک لسانی اولدی . و آنکله (یا الله . . .) دیدی ، بو ترجمه معند بر اصرارله عیناً ترجمه در . فقط بوندن شیخک مقصدی آکلا شیلیمور . بنجه شویله ترجمه ایدلمک لازم ایدی ! مشاهده ایتدم که بتون وجود الله دن عبارتدر وهان او ، لساندن یا الله دییه صیحه ایتدی ؛ بتون عالم او ، لسانم اونک لسانی ایدی اونکله یا الله دیمشدی .

چونکه بوراده شیخک مقصدی خفیف بر اویقو آراسنده بتون وارلنی الله دن عبارت کوردیکنی و بونی کور بنجه حیرت و دهشتندن در حال یا الله دییه حایقیردیغنی سویلکدر . آنجق بن حایقیردم دییه میور چونکه بتون وارلنی الله دن عبارت کورمشدی .

هبناءً عليه حاقير انك ده الله اولديغى سويله يور. بوراده سوزك ايكنجي فقره سى ، اولكنك
ايضا حيدر . چونكه بتون عالم او ، لسامده اونك لسانى بناءً عليه بم لسامدن يا الله دين
اودر ديمك ايستور . عبارته ذوقه وارمق ايجون عيناً فقط قورو بر ترجمه كافي دكلدر .
عين هيفه ده كي ايكنجي عبارته شورد : وفي بعض الاوقات يقع في قلبى صورة بعض الاشخاص
كاهن لا واني في ذلك الوقت قد اكون مشغولاً مستغرقاً بالمطالعة فأخذني ذلك الحاضر
ويشغاني بصورة ذلك الشخص وكما ادفعها عن قلبى لا يندفع ثم ان ذلك الشخص يزورنى
في لغد واره حساً .

بوعبارته شوصورتله ترجمه ايدلشدر : « بعض وقتلرده بعض اشخاصك صورتلرى
پارلدا يارق قلبه كيركه بو حال مطالعات ايله يك مشغول اولديغى وقتله تصادف ايدمك
اولورسه قلبدن دفع ايتك ايستديكم حاليده بر درلو دفعه مقتدر اوله مهم ونهايت ايرتسى
كونى او شخص زيارتمه كير وكنديسى حساً كوريرم . »
بو ترجمه يوقاريده كينك عكسسه اولارق مسامحه لى ومالاً ترجمه در . فقط ينه اوته كي كي
عبارته ذوقه واردير ميور . بكا قاليرسه شويله ترجمه ايدرم : (بعضاً بر شخصك صورتنى قلبه
پاريلدار جه سته خطور ايدرم . بن اوزمان تفكرله مستغرق ومشغول بوانورم ، بو حاليده قلبه كان
اوشي (خاطر) بنى اخذ واستيلا واوشخصك صورتيه اشغال ايدرم هر نه زمان اوني قلبدن دفع
ايتك ايسترسه مندفع اولماز . صوكرا ، او شخص ايرتسى كونى بنى زيارت ايدرم واونى
حساً كورورم .) كوريليوركه شيخك بوراده مقصدي (قلم تفكر ومطالعه ايله مشغول
اولديغى زمانده بيله او صورت مندفع اولماز) ديمكدر . حالبوكه شرف الدين اقدينك
ترجمه سندن بالعكس مطالعه ايله مشغول اولديغى زمانه تصادف ايدرسه قلبدن دفع ايدم مزمش
معناسى چيقار . ديمك كه مطالعه ايله مشغول اولديغى زمانه تصادف ايدرسه دفع ايدم جكمش
هيچ بويله شي اولورمى ؟ .

خاير ، بن بونلرله شرف الدين اقدينك قدرت علميه سنى تنقيص ايدمك دكلم . بزده عرب ادب
بياتى ايله اساسلى صورتده اشتغال ايدن وبو كي علملرده حقيقه متخصص اولان نادر ذوات آراسته
شرف الدين اقدينك موقع مخصوصى واردر . واونك ترجمه قدرتنى قابل انكار دكلدر .
آنچق كنديسى محرارده كي مقاله لرك باش طرفنده « كتابك مقدمه سنده ده وار » اوزون مدت

بوايشله اشتغال ايدلمش اولديغنى سويله ديكى حالده اثرده انسجام وتصنيف اولماماسى وبعض ترجمه لرك باشدن صالمه كې ياپيلماسى بئده اثره كافي درجه امك ويرمه ديكى خستى اوياندرمشدى .

بالاخره شيخ بدرالدین حقنده كى يازيلر كتاب حالده انتشارايدنجه مسئله دكيشدى . اثر كندىنى كوستردى ويوك بر مقبوليته نائل اولدى شايان اعتماد بر جوق ذوات آراسنده علمى بر حادته تلقى ايدلى . بونلرى ايشيدنجه اثرى يكدن او قومق لزومى حس ايتدم .

*
* *

كتابه ، ايكنجى نظرم ، اوزرمده بسبتون باشقه برتأثير براقدى . اولجه بونلرى فكرلر پارچه پارچه ديزلمش و آرارلنده رابطه كوزه دلمه مش ، انسجام افكار تعقيب ايدلمه مش كې كوردىكم حالده اخيراً اثرى بر بتون حالده اوقوينجه بوجهتله حقيله اعتنا ايدلىكنه مطلع اولدم ، و كوردم كه اثر شيخك افكار فلسفيه وتاقيات صوفيه سنى تحليل ايتمك و يا خود مختلف آثارندن شيخك فكرلر نى جمع ايدمرك برسلسله منطقيه حالده او منظومه افكاردن بر تركيب وجوده كترمك مقصديله يازلماش ! اوراده دها مثبت دها اصولى بر خط حركت تعقيب ايدلمش و يالكرز شيخه دائر مشاهدeler و وقعeler جمع و بعضاً ده شيخك مختلف مسائل حقنده كى فكرلرى ترجمه صورتيله علاوه ايدلمش و خلاصه اثر ، تاريخى و مثبت بر اصول ايله يازلشدر .

بو اصولده تاريخ صيراسنه جوق دقت ايديلير . موضوع تدقيق اولان ذاتك حياتى و تكامل فكرى خطوه خطوه ، اثرلرى و وقعelerى سنه سنه تدقيق و تعقيب ايديلير . بو طرز تحريرده اولاموضوعك كوچوك ايكن آلدينى تربيه و تلقينك درجه سى آراشديريلير . عالهمسى ناصل برعائله ايدى و اونك اوزرنده ناصل ايزلر براقديلير . پدريتك كرك ارثاً و كرك تلقين صورتيله اجرا ايتدىكى تأثير و نفوذك قيمتى نه ايدى ، بناء عليه پدرك علميه و صوفيه زمرة لرى آراسنده و ايجابنده ادبا و يا مأمورين حكومت آراسنده احراز ايتدىكى موقع نه ايدى ؟ بونلر اولچولور . كوچكلكدن اعتباراً باشلايان بو تدقيق ياشك و فكرك انكشافى ايله هم عنان اولارق كسب اتساع ايدر . موضوعك تماس ايتدىكى ذوات ، بونلردن آلدينى الهام آراشديرلنجه باشلانير . ياشادىنى محيطك ، سياحت ايتدىكى يرلرك و بونلرك تأثيراتى نظر دفته آلير و الخ . . . تاريخ صيراسيله تعقيب ايديلن بو تدقيقده موضوعك

تکامل فکریسی اوزرنده مؤثر اولدینی نقطه لر نثیت ایدیاير . صوکر مستقلاً فکر ساحه سی و مسلك موضوع بحث اولور .

ایشته شرف الدین اقدینک تدقیق ایتدیکی قیمتی موضوع ده بواصول تعقیب ایدلمشدره شوقدرکه او ، فکر و مسلكه عائد مسئله لری حیاتدن آییرماش اونلری ده تاریخ صیراسیله حیات ایچنه مزج ایتمشدر . اگر اثرک محترم مؤلفی قدم عالم ، اراده کی مسئله لری یازارکن محاکمه یوروتمکه قالماسه ایدی کتاب قولایقله برطاقم مشاهده لرك جمع وتثیتندن عبارت عدایدیه جکدی و بوتقدیرده داها شامل بر قیمت و اهمیت اکتساب ایده جکدی . چونکه بومواد علمیهدن بر تاریخچی ویا بر انقلابچی نه درجه استفاده ایدرسه . بر فلسفه ، فقه ویا تصوف متناسبی ده عین طرزده استفاده ایده جکدی . فقط اثرده یالکز مشاهده لر ایله اکتفا ایدلمه مشدر .

ایشته بنی تعقیب ایدیلن اصول و طرز حقنده اندیشه یه دوشورمن نقطه بودر . بواثرله نه یاپیلمق ایسته نیلمشدره انکی برغایه علمیّه تعقیب ایدلمشدره . هر هانکی ساحه تدقیق اربانه مواد علمیّه می وریلیور ؛ یوقسه بر مسلك ، بر فکرمی ایضاح ویا مدافعه ایدیلیور بوتون بونلری بن اثرده مندرج بولدیم ایچون اثر حقنده مثبت و تاریخی اصول ایله یازلمش دیدیکم قدر مؤلفک شخصیتی کوسـتره ن مزجی بر اصول ایله یازلمش اولدیغنی ده علاوه ایتمک ایستیورم .

*
* *

بوراده اثری خلاصه ایتکی چوق آرزو ایدردم . فقط بالذات کتابک مطالعه سی کوچ بر شبشی اولمادیغنی کی سه وه سه وه اوقوناجق بر اسلوب ایله یازماسی ده مطالعه بی تسهیل ایتدیکی ایچون تام بر خلاصه دن مستغنی کورونمکده در . عین زمانده کتابک مختلف برلرنده بر چوق حقایق علمیّه تماس ایدلمشدرکه اونلری هر حالده کتابدن اوقومق ایجاب ایدرم . مثلاً شیخ بدرالدینک دوغدیغنی یرک « سیاو » اولمایوب « سماونه » اولدیغنه دانشایان دقت بر بحث واردر . شرف الدین اقدینک بو حقیقته نه صورتله مطلع اولدیغنی کندی لسانندن اوقوبوب دیکله مکده بر ذوق مخصوص واردر . بو نقطه تحقّق ایتدیکی تقدیرده شبهه سز بر کشف ماهیتی احراز ایدر و بونی شرف الدین اقدی ایچون شایان تبریک و افتخار بر موفقیت علمیّه اولمق اوزره قید ایتمک ایجاب ایدر .

مسئله جغرافیا و تاریخه عائد در بنی علاقه دارایدن جهت ایسه شودر: مادامکه شیخ سیاونه لیدر
 یچون شیمدی به قدر شیخه « سیاوی » دنیلمش و بوپك اسکی کتابلریم زده ده بویله نذیت ایدلمشدر.
 عجبا سیاونه نك اسم منسوبی سیاوی می کلیور (مدینه، مدنی - مرو، مروزی کی) بوقسه شیخك
 زمانندن بری کلن مؤلفلر هپ یا کلش اولارق شیخی سیاونه یرینه سیاوه می نسبت ایتملر؟
 شرف الدین افندینك و یردیکی ایضاحات آره سنده بوجهتی حل ایدر جك بر نقطه به مصادف اولمادم.
 بوء بكا شرف الدین افندینك بو کشف عالمیدن کافی درجه استفاده ایده مدیکی ویا کشفی
 اتمام ایتدیکی حسی ویریور.

ایشته اژده بو کی مباحث عامیه موجود اولدینی ایچون اترك هر حالده اوقونماسی
 لازمدر. مع مافیه بوراده عمومی خطرله اترك بر چرچیو دسفی یا بمق وظیفه در.

*

**

اژده اولا شیخ بدرالدینك پدری سیاونه قاضی قاضی اسرائیله بر بحث تخصیص
 ایدیلیور. صو کرا صیراسیله شیخك نره ده ونه زمان دوغدینی آراشد یریلیور. متعاقباً شیخك
 تحصیلی معلم و درویش اولیشی ذکر ایدیلیور. بوندن صو کرا شیخك تیمور حضورنده
 بولوندیغندن بحث ایدیلیور. متعاقباً شیخ تکه شیخی اولیور و نهایت شیخك طریقت
 سلسله سی، « واردات » نه نظراً طرز سلوک و تسلیکی، کرامات و واقعاتی موضوع بحث
 اولیور. بوصول بمحمد شیخك منسوبلرندن بعضیلرینك مشاهداتی شیخ لسانندن اوقویور.
 بومشاهدلر کراماته عائد اولمقدن زیاده وحدت وجود ایچون واضح مثلاردر. بومناسبتله
 وحدت وجود بحثه کچیلیور. بوبمحمد شیخك خصوصی بر سیاق نظری و شخصیتی،
 وحدت وجوده دائر معروف فکرلرک بولوك وقیصه بر تکرارندن باشقه مزیتی کورلیور.
 بوندن صو کرا قدم عالم، اراده، آخرت بحثلری کلیور.

بواوچ بحث آکلاشیلان کتابك مندرجاتنده تنوع اولمق ایچون مؤلف طرفندن
 خاصة علاوه ایدلمشدر. یعنی شیخ، اهمیت مخصوصه عطف ایدرک مستقل بر فصل
 ویا بحث حالنده بونلری تدقیق ایتمش دکلدرد. چونکه بوسرلوحه لر آلتنده کورولن برر
 ایکیشر سطرلق عبارهدن ماعدناسی کتابك مؤلفنه عائد مطالعه لردن عبارتدر. اکر شیخ
 بونلری بر مسئله عد ایتسه ایدی اوزرنده توقف واصرار ایتمه سی لازم کلزمی ایدی.
 مع مافیه شیخ بدرالدین حقلی اولارق بونلره عطف اهمیت ایتمه مشدر. زیرا وحدت

وجودی قبول ایدن بر ذات « عالم » دیه بر موجود قبول ایده منزه اونک قدمی موضوع بحث ایتسین، دنیا قبول ایتمز که عقبا قبول ایتسین. نتکیم کتابده بونلرک اعتباری اولدیغی بالذات شیخک سویلدیکی ذکر ایدلمکددر. شرف الدین اقدی ده شیخه کوره عالمک باریدن آیری اولمادیغی دفعاتله نقل ایدیور. اراده حقنده ده عین مطالعه جاریدر. زیرا اراده نک تحقیق ایچون هرشیدن اول فاعل، فعل، مفعول، لازم. حالبو که نظریه یه کوره بونلر عین شی دروایکیک تصور ایدیه من. نتکیم شرف الدین اقدینک اراده بحثده شیخدن ترجمه ایتدیگی عباریه نظراً « الله دیلرده دیله دیکنی باپارناصل یا پماز که استعدادده ظاهر اولان ده کندیسیدر [۱] » دنیلیور. شو حالده اراده نرده قالدی. اوت کرک بدرالدین و کرک ساثر وحدت وجوده قائل اولان اکابر، بوتعیرلری قوللانیلر فقط یالکز تعیر اولمق اوزره ... چونکه بو کلملر اونلرک لساننده ظهور و تجلی ایله جلوه زن اولان اظلالک رمز لیدر، ایشته بو قدر. یوقسه بو کبی تعیرلرله اونلر بر حقیقت قصد ایتزلر و بناء علیه بونلره مستقل برر بحث تخصیص ایتزلر. ایدر لورسه کندی مسلک لرنی « ضم ایتمه مش اولورلر.

بوندن سوکرا، شرف الدین اقدی کتابه حشر اجساد، جنت و جهنم، شیطان و ملک بحثلرنی درج ایدیور. بو بحثلرده حقیقه چوق استفاده لیدر. بالخاصه بدرالدینک حشر اجساد حقنده کی سوزینی بر چوق متصوفه مناقشه ایتشلردر. صاحب کتاب بونلری شایان دقت بر صورتده محاکمه ایتشدر. بوندن سوکرا کتابده ذکر ایدیان بحثلر شونلردر: شیخ بدرالدین و حیات عیسی، شیخ بدرالدین و انسان کامل نظریه سی، شیخ بدرالدین و قوعاتنه دائر منابع تاریخیه، (دوقاس) ک اثری، شیخ بدرالدینک غایه سی نه ایدی. شیخ بدرالدینک آثار، تاریخ وفاتی، حقنده سویله نیان بر مدحیه و ذیل.

*
* *

شوراسنی ده علاوه ایده یم که محترم مؤلفک اثرده شیخ بدرالدین و قوعاتنه دائر طوبیلا دیغی منابع تاریخیه جداً چوق قیمتی در. بونلری زمان اعتباریله اک قدیم اولان ابن عرب شاهک عقود النصیحه سندن باشلا یارق کتابه صیراسیله دیرمش و معتبر تاریخلرده شیخه دائر بولدیغی سوزلری برر وثیقه حالنده عیناً درج ایتشدر. بو، چوق شایان تقدیردر. بالخاصه ذیلده

[۱] بو عبارتک عربجه متنی (ص ۲۹) زیرینه سهو مرتب اولارق یا کلش دیزلش اولاجق. اکر متنی کورسه ایدم بو ترجمه ده (استعدادده ظاهر اولان) یرینه (اشیاده ظاهر اولان) عبارت سنک بولونماسنی آراشدیرا جقدم.

مرحوم بالی افندینک مکتوبی، محمود هدائی افندینک تذکره سنی و «هشت بهشت» ک
متنی بولوب یازمه سی اولجولمز بر قیمتی حائزدر.

اثری هیئت عمومیه سی اعتباریله یوقاریده موضوع بحث ایتدیکم ذواتک مدح و ثنا
ایتدکلی درجده بولدم. فکرلرینه اشتراک ایدرم. ازهر جهت شایان مطالعه و موجب
استفاده در. مطالعه سی حرکت فکریه ایله علاقه داراولان ذوات ایچون بالخاصه شایان توصیه در.
شرف الدین افندی بی خدمت واقعه سندن، صرف ایتدیکی مشکور مساعی و همتدن
دولای صمیمی صورته تبریک ایدرم.

یوسف ضیا

فینلانندیایه بر نظر

یوردمزك هر طرفی مثبت، محصولدار طوپراقلم، کوزل و معتدل اقلیملرله محاط اولدیغی
حاله مملکت مزده معالاف سفلت وایشسزك کوندن کونه چوغالمقده در. بوحالک
وطنی سون، استقبالی دوشونن، اندیشه فردا ایله تیزمین وجدانلری متأثر ایتمه سی
قابیلیدر؟ وضعیت حاضره نك برچوقاسبابی اولاییلیر. بز یوراده بواسبابی تدقیق ایده جك
دکتر. یالکیز حیاته کی موقتیک سری، سی، سی متادی اولدیغی کوسترمک ایچون
روسجه مؤلفاتدن آنسیتلوپه دی، قاموس الاعلام و سائر معتبر آثاره مراجعت ایده رک
«محراب» قارئینه «فینلانندیا» قطعه سنی و «فین» خلقی طاقمق آرزوسنده میم. طبیعتک
کونا کون مواعی، اقلیمک بی پایان شداندی دولاییسیله «طبیعتک اوگی اولادی» نامیله
یاد ایدیان فینلانندیالیر محیرالعقول اولان سی متادیلریله غیرقابل مسکون برحاله بولنان
او قطعه بی بوکون مسکون حتی معمور برحاله کتیرمشلردر. حیاته موفق اولمق ایچین
اوغراشان تورک کنجلیکی هر حاله فینلانندیا قطعه سنی، وفین خلقنک حیاته کی عظیم مساعیسی
تدقیق ایتهلیدر. بوسیله بوموضوع اوزرنده برآز توقف ایتکی لزومی عد ایتدم.

فینلانندیانک احوال تاریخیه سی :

معادنک کشف، ضایعک ایجاد و ترقیسندن اول یعنی انسانلرک طاشدن معمول آلتلر
استعمال ایتدکلی زمانلرده کره ارضک بوشمال جهتی «برودت دوری» حالده بولوندیغندن
فینلانندیا واکا جوار بولنان ساحلر تماماً بوزلر آلتده بولونیوردی. بالآخره بوزلر
چکیلرک انسان بارینه جق ویاشانه بیله جک برحاله کلدیکنده بوقطعه ده اک اول یاشامایه